І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 137. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛИПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 20, 1960 No. 137. VOL. LXVII.

РАДА БЕЗПЕКИ ОН РОЗГЛЯДАЄ СКАРГУ КУБИ ПРОТИ ЗДА

КУБА ПОГОДЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДАТИ СПРАВУ „ЕКОНОМІЧНОЇ АҐРЕСІЇ" ЗДА НА РОЗГЛЯД КОНФЕРЕНЦІЇ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ОРГАНІЗАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — В понеділок дня 18-го липня ц. р., Рада Безпеки Об'єднаних Націй почала розглядати справу скарги кубинського уряду проти З'єдинених Держав Америки, зокрема на „економічну аґресію" ЗДА, здійснену з допомогою скорочення цукрових імпортів із Куби. Ще перед дальшим розглядом справи на пополудневому засіданні Ради Безпеки міністер закордонних справ Куби д-р Равль Роа погодився в засаді на запропоновану представниками Арґентини й Еквадору резолюцію в справі передання скарги Куби на розгляд Організації Американських Держав, конференція міністрів закордонних справ якої мала б знайти мирну розв'язку в теперішній загостреній ситуації. Водночас із цим запропонована резолюція доручає усім іншим державам стриматися аж до розгляду і вирішення справи із будь-якими заходами, що могли б причинитися до дальшого напруження взаємин між ЗДА і Кубою. На розгляд своєї скарги Організацією Американських Держав погодилися репрезентанти Куби теж і під час зібрання представників держав цієї організації, що відбувається саме тепер у Вашингтоні, приєднуючись до їх резолюції в справі якнайскоршого по змозі скликання надзвичайної конференції міністрів закордонних справ Організації Американських Держав з метою розгляду загроз для континентальної солідарности і демократичних принципів, що на них базується співпраця держав Західньої Гемісфери. Резолюцію Аргентини й Еквадору в справі вилучення скарги Куби з-під розгляду Ради Безпеки вирішено обговорити і переголосувати на вівтірковому засіданні Ради Безпеки, бо совєтська делеґація заявила, що вона ще не готова до обговорення цієї справи і мусить її простудіювати. Не зважаючи на свою згоду на розгляд скарги Куби в Організації Американських Держав, міністер закордонних справ Куби д-р Равль Роа використав форум Ради Безпеки для гострої атаки на З'єдинені Держави Америки. У своїй півторагодинній промові він обвинувачував ЗДА не тільки в „економічній аґресії", що виявилася в зредукуванні цьогорічної цукрової квоти на 700,000 тонн цукру, але і в намаганні ізолювати і знищити кубинську революцію і в спробах представляти Кубу в очах світу як „знаряддя міжнародного комунізму" і „поплентача Совєтського Союзу". Відкидаючи ці обвинувачення, д-р Роа запевнював, що Куба не є нічиїм ідеологічним сателітом і вимагав, щоб Рада Безпеки започаткувала потрібні заходи для охорони Куби перед аґресивними актами ЗДА. Відповідаючи на всі закиди д-р Роа, амбасадор ЗДА до ОН Генрі Кебот Ладж, ствердив, що ЗДА не мають і не можуть мати ніяких аґресивних замірів супроти Куби і тому теж вони не занґажувалися досі в ніякі погрози, інтриґи, репресії чи акти репресії супроти кубинського уряду. Але водночас із цим ЗДА будуть дотримуватися завжди Доктрини Монро й обов'язуючих на її основі договорів в справі Західньої Гемісфери, не зважаючи навіть на совєтські погрози ракетної атаки на ЗДА.

Рокефеллер не хоче, щоб його зголошували кандидатом проти волі партії

Ню Йорк. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер заявив на телевізійній програмі, що він не погоджується на те, щоб його прихильники старалися зголошувати його на кандидата на президента для самого тільки жесту, коли проти цього буде провід Республіканської партії. Рокефеллер казав, що „в дійсності Ніксон має запевнену номінацію", і тому він погодився б на плян свого найменування тільки тоді, коли б дійсно партійні провідники собі цього бажали. Прихильники Рокефеллера твердять, що він вже має за собою 41 відсоток із усіх голосів (666) — потрібних до найменування. Але сам Рокефеллер не вірить в це. „Я зовсім не вірю, щоб це було так", — казав Рокефеллер своєму політичному приятелеві Дейвові Гарровей, — я погоджуюся кандидувати, коли це буде дійсне бажання мене найменувати, а не тільки жест моїх прихильників. Рокефеллер вже прибув до Шикаґо в понеділок 18-го липня, щоб там конферувати з плятформовою комісією, яка вже там працює над виборчою плятформою партії. Голова Крайового Республіканського Комітету сенатор Трастон Б. Мортон, який вже перебуває в Шикаґо, сказав, що на його думку, найменування на кандидата віце-през. Ніксона вже є запевнене, але він не має нічого проти того, щоб Рокефеллер пробував зголосити свою кандидатуру на конвенції, щоб конвенція вирішила, хто має очолювати список Республіканської партії. — В Шикаґо Рокефеллер на пресовій конференції відмовився сказати, чи Ніксон зможе перемогти Кеннеді, кажучи, що цю справу вирішать виборці. Рокефеллер сказав, що „Кеннеді є сильним кандидатом, і що буде завзята виборча кампанія". З повищого виходить, що Рокефеллер ще не закинув думки стати республіканським кандидатом, але він погодиться на кандидатуру аж тоді, коли буде певний, що його підтримує принаймні 666 делеґатів, потрібних до того, щоб бути найменованим на президентського кандидата. Рокефеллера вітали на летовищі в Шикаґо журналісти, але не було там нікого з провідних республіканських політиків.

Товариство для поступу кольорових народів погоджується з кандидатурою Джансона

Ню Йорк. — Виконний секретар Крайового Товариства для Поступу Кольорових Народів Рой Вілкінс заявив на телевізійній програмі, що не має застереження до номінації сенатора Линдона Б. Джансона на кандидата на віце - президента. Можливо, що він не зробить стільки, скільки ми б собі бажали, казав Вілкінс, „та все ж таки він щось зробить, як це вдалось йому зробити з законом про охорону громадянських прав". Вілкінс казав, що „Джансон не має особистих упереджень до негрів, хоч він є з Тексасу і хоч він не є великим приятелем оборонців громадянських прав". Вілкінс сподівається, що і республіканці приймуть сильну плятформу про оборону громадянських прав, а „рекорд" віце - президента щодо оборони громадянських прав є добрий, і тому негри сподіваються, що Ніксон буде дбати про рівні права для негритянського населення і на республіканській конвенції і пізніше, якщо б він виграв вибори.

В Гавані комуністи побили американців під час протикомуністичної демонстрації

Гавана, Куба. — В понеділок 18-го липня відбулась тут вже друга протикомуністична демонстрація, під час якої комуністична молодь напала на авто, в якому їхала жінка американського підприємця пані Ірвінґ Б. Прайс із двома синами, 18-річним Майком і 14-річним Антоні. Комуністи витягнули їх з авта і побили. Демонстрація почалася тим, що люди, які вийшли з церкви, почали голосно вигукувати проти комуністів: „Куба так, Росія ні!". Комуністи кинулися розганяти цих демонстрантів і тоді вони кинулися на американське авто, яке туди переїздило. Це вже друга протикомуністична демонстрація, бо перша була в неділю 17-го липня в католицькій катедрі, де вірні після проповіди 20 мінут вигукували проти ССfor, заявляючи, що вони є за Кубу але виступають проти Росії. Поліція знову заарештувала вдруге американського журналіста Теда Шульца, який мав від'їхати літаком до Маямі на Флориді.

БЕЛЬГІЙСЬКІ ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ ЗАЛИШАЮТЬСЯ В КОНГО

Бельгійський уряд відкинув вимогу уряду Республіки Конґо вивести свої військові з'єднання з цієї країни. На фото: бельгійська військова стежа в Леопольдвіль комунікується із своїм командуванням.

ВІД 17 СЕРПНЯ У МОСКВІ СУДИТИМУТЬ ПОВЕРСА ЗА ШПИГУНСТВО

Москва. — Найвищий військовий трибунал у Совєтах, той сам, що в 30-х роках переводив ганебні „чистки" в совєтській армії, судитиме від 17 серпня ц.р. американського летуна Франсіса Гері Поверса за шпигунство. Большевики збили американський літак U-2, що ним летів Поверс, 1 травня ц.р. над Свердловськом, за 1.250 миль вглиб совєтських кордонів. Большевицькі „слідчі" допитували Поверса впродовж 108-х днів, не допустивши до нього нікого з зовнішнього світу. Кількакратні вимоги американської амбасади, щоб дозволено представникові амбасади говорити з Поверсом, залишились без відповіді. За совєтським законом, Поверсові прислуговує оборонець, що його призначить совєтський суд. Все ж, три адвокати з стейту Вірджинія, з якого походить Поверс, як також професор Колюмбійського університету Джан В. Газард, знавець совєтського права, подали ще 23 червня ц.р. прохання на совєтську візу, щоб поїхати до Москви і старатися за допущення на процес Поверса, але до цього часу не дістали відповіді. За повідомленням ТАСС-а, процес проти Поверса буде явний. Статті 9, 16 і 36 совєтського карного права, на які покликується згадане офіційне оповіщення про розправу проти Поверса, говорять про шпигунські акти особливої важливости, які вимагають суду перед військовим трибуналом. Поверсові грозить кара смерти через розстріл, або в'язниця від сьоми до 15-х років. Поведена совєтською верхівкою газетна нагінка проти Поверса вимагала „найсуворішої кари" для Поверса, як американського шпигуна. Це перший випадок, що американського громадянина, та ще й старшину американського летунства, публічно судитимуть в Совєтах. Тому, що справу збитого над Свердловськом літака U-2 Хрущов використав як формальну причину для зірвання Паризької конференції „на вершинах" 16 травня ц.р. і завернення до найпоганіших метод холодної війни, публічна розправа проти Поверса буде міжнародною подією. Не відомо ще, чи і в якій мірі большевики допустять вільну пресу на ту розправу. За західніми коментарями, большевики відступили від свого принципу, щоб усякі акти чужої військової розвідки закутувати найбільшою тайною, і рішили надати справі Поверса якнайбільшого розголосу, виключно тому, щоб використати цю нагоду для нової пропаґандивної кампанії проти Америки і тих союзних з нею країн, що їх згадувалось у зв'язку з інцидентом літака U-2.

Бельгія іґнорує ультимат Конґа і погрози Москви — ситуація в Конґо щораз складніша

Леопольдвіль. — Бельгійський уряд рішив іґнорувати ультимат, що його зголосив на руки цивільних і військових репрезентантів Об'єднаних Націй в Конґо прем'єр Конґа Патріс Люмумба: що коли впродовж 72 годин, почавши від минулої неділі, бельгійські війська не залишать Конґо, бельгійський уряд закличе совєтські війська. Ґенеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд у свому першому звідомленні про ситуацію в Конґо ствердив, що Бельгія запевнила його, що вона зберігає свої війська в Конґо виключно задля охорони своїх громадян та що відкличе їх, коли їхню місію зможуть перейняти війська Об'єднаних Націй. Згідно з повідомленням Гаммершилда, до цього часу прибули до Конґо 460 вояків з Етіопії, 770 з Ґани, 1,250 з Марокко і 1,200 з Тунісії. Сподіваються військових формацій з Швеції, Ірляндії, Юґославії, Бірми, Гаїті, Ґвінеї і Федерації Малі. Канада й Англія мають прислати сиґнальні частини. Ситуація в Конґо настільки хаотична і небезпечна, що Об'єднані Нації збільшать число військ, висланих туди під прапорами ОН, до 10,000, себто вдвоє більше, як в обширі Ґази на ізраїльсько - єгипетському кордоні. Велике стурбування викликає сепаратична акція найбагатшої в Конґо провінції Катанґи. Її прем'єр Мойсе Чомбе заявив, що він не допустить до своєї провінції військ Об'єднаних Націй та що в його провінції спокій зберігають бельгійські війська. Чомбе виступив гостро проти комуністичних махінацій в Конґо, а в свою чергу Москва називає його прислужником бельгійського імперіялізму й колоніялізму. 9 африканських держав висловились проти порушування інтеґральности Республіки Конґо, як вона була проголошена 30 червня ц. р. Парлямент в Конґо здезавував прем'єра Люмумбу і заявився проти закликування совєтських військ, але потвердив вимогу відкликання бельгійських військ.

СТЕПАН ЛЕНКАВСЬКИЙ ПРО ОЧОЛЮВАНІ НИМ ЗЧ ОУН, КОНСОЛІДАЦІЮ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Проф. Степан Ленкавський, що очолив Провід Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів після трагічної смерти їх провідника сл. п. Степана Бандери, в інтерву для Редакції „Свободи" подав свій погляд на цілий ряд актуальних проблем української визвольної політики, зокрема зайняв становище щодо завжди актуальної справи консолідації українських визвольних сил, і висловив свою опінію про американських українців та їх політичну репрезентацію Український Конґресовий Комітет. Своє інтерву дав проф. Ст. Ленкавський з нагоди відвідин у Головній Канцелярії Українського Народного Союзу та в Видавництві „Свобода", які він відбув у товаристві голови Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) проф. Івана Вовчука, в четвер, 7-го липня. Після розмови і виміни думок з членами Головного Екзекутивного Комітету УНС і редакторами „Свободи", з якими новий Голова Проводу ЗЧ ОУН проф. Ст. Ленкавський був на обіді, він відповів, на такі зокрема запити:

Запит: Що є ціллю Ваших відвідин у ЗДА?

Відповідь: Метою моєї поїздки до ЗДА є обмінятися думками з прихильниками й однодумцями націоналістичного руху про положення, що витворилося після атентату на сл. п. Провідника Ст. Бандеру.

Запит: З інших джерел і переконання відомо, що смерть провідника ЗЧ ОУН сл. п. Степана Бандери була наслідком нового злочину тієї самої комуно-московської руки, що сплямлена кров'ю Симона Петлюри, Євгена Коновальця та мільйонів українців. Що конкретного нового можете сказати на цю тему?

Відповідь: Ваш погляд правильний, що атентат був ділом московсько-большевицьких рук. Крім оголошеного в пресі підтвердження збоку шефа МҐБ Червоного, сподіваємося також інших підтверджень у дальших фазах слідства.

Запит: Як переживає оформлений в ЗЧ ОУН націоналістичний рух цю велику втрату, що наступила зі смертю сл. п. Степана Бандери?

Відповідь: Жовтневий атентат глибоко сколихнув все українське громадянство. Про це свідчили масові заяви співчуття, оголошені й не оголошувані в пресі, від різних українських середовищ і прихильних нам чужинців. В рядах ОУН це потрясення, само собою, куди глибше. Членство глибоко відчуває факт, що ми втратили не лише досвідченого й найбільш авторитетного Провідника, але й людину, ім'я якої стало в очах широких мас символом і ґарантом прямолінійної й безкомпромісової боротьби за наше національно-державне визволення. Внутрішніх заколотів атентат не спричинив, хоч ворожі й не-

(Закінчення на стор 4-ій)

Ч. Лусі твердить, що малоймовірне, щоб Свівенсон був державним секретарем

Лос Анджелес. — Журналіст прес. концерну Скріпса-Говарда Чарлз Лусі вмістив статтю в часописах цього концерну, в якій твердить, що неймовірно є, щоб Адлей Е. Стівенсон був найменований сенатором Кеннеді на державного секретаря, коли демократи переможуть у виборах. Лусі згадує про всі заяви Кеннеді в цій справі і одночасно оцінює відношення Стівенсона до кандидата-номіната і навпаки, і приходить до висновку, що „конґресмен Бовлс є більше логічним кандидатом на пост державного секретаря як Стівенсон." Кеннеді заявив на пресовій конференції в суботу в Лос Анджелесі, що він немає жадного „зобов'язання супроти Стівенсона, і що було б помилково вибирати собі членів кабінету, коли ще майже три місяці до виборів".

У ЗДА вже цього року передбачуватимуть погоду за допомогою штучних сателітів

Вашинґтон. — Представник летунства повідомив, що ЗДА ще цього року використовуватимуть штучні сателіти, щоб передбачати погоду для всіх родів зброї, федерального бюра погоди і для всіх інших держав. Давніше проєктували це робити аж за три роки від випущення першого „сателіта погоди" — „Тайроса I". Восени цього року мають випустити „Тайроса II", і зараз після того мають повідомляти про те, які хмари той сателіт знаходитиме в окремих районах понад Землею. Це приспішення на три роки передбачування погоди вможливлене тому, що несподівано добре вдався досвід із сателітом „Тейросом I", дві фотокамери, якого дуже добре робили знимки хмар над Землею, і на основі цих фот можна з великою докладністю передбачати погоду для окремих районів на Землі.

Полісмен-українець, член УНС, згинув трагічно від кулі бандита

Юніон, Н. Дж. — Ще в неділю, 10-го липня, тут з руки бандита, 6-кратного вбивника, згинув полісмен українського роду, член УНСоюзу бл. п. Іван Лебедь, двоюрідний брат відомого діяча, генерального секретаря Головної Української Визвольної Ради п. Миколи Лебедя. Опис тієї трагічно - кримінальної події появився на сторінках американської преси, включно з „Ню Йорк Таймсом". Коротко ця справа виглядає так:

В січні ц. р. в Ню Бронсвику, Ню Джерзі, в домі лікаря д-ра Кларка, в брутальний спосіб замордовано, вистрілом з пістоля, жінку лікаря, їхню господиню і їхню домашню помішницю та шофера з Нюарку, що його, правдоподібно, вбивник винаймив для їзди до Ню Бронсвіку. На підставі різних свідчень, поліційний артист приготовив приблизний портрет вбивника і за ним пошукувала поліція. Тим часом, місцевій поліції був відомий якийсь Майкл Фекеч, мадярський втікач, що приїхав до Америки в 1956-му році та подавався за мадярського повстанця, але інші повстанці його відпекувалися і казали, що він з повстанням не мав нічого спільного. Поліції Фекеч був відомий з замилування до люксусових автомобілів і протизаконної їзди. Він працював у фабриці за 80 долярів тижнево, грав принагідно в джезовій оркестрі в нічних льокалях і „натягав" свого спонзора з Ню Бронсвіку, від якого „випомпував" 12,000 долярів. 7-го липня він появився в новому автомобілі в околиці Юніону і його притримали поліційні патрульники: згаданий вже наш краян Іван Лебедь та Джордж Дунґен. Завели вони Фекеча на поліційну станицю а опісля пішли разом з ним до його дому, де він мав взяти 250 долярів, щоб покрити встановлену висоту поліційної кавції, за якою мав бути звільнений. Вкоротці після того один громадянин із сусідства, де мешкав Фекеч, повідомив поліцію, що в мешканні Фекеча були стріли. На місце приїхала поліція і знайшла трупи обидвох своїх товаришів, Лебедя і Дунґена, що згинули від пострілу пістоля Фекеча зловлено під час облави, поранивши його критично кулею в чоло.

● Під час конвенції секти „Свідки Єгови", в якій брало участь 20,000 осіб із усіх стейтів ЗДА і Канади, 16-го липня охрещено 694 нових визнавців цієї секти, які є одночасно і проповідниками, бо кожний активний член є також і проповідником.

Ікедо став новим прем'єром Японії

Токіо. — Маято Ікедо, 60-річний міністер закордонної торгівлі і промислу в уряді Нобосуке Кіші, став обраний більшістю 286-членного японського парляменту наступником названого Нобосуке Кіші, який зрікся свого становища у висліді заворушень, викликаних проти нього комуно-соціялістичною опозицією. Маято Ікеда, таксамо як Кіші, — здеклярований прихильник японсько-американської співпраці та ворог комуністів і Москви. Тому соціялісти і комуністи відразу заповіли проти нього боротьбу. Ікеда заповів у своїй програмовій промові, що він буде намагатись відбудувати захитаний за кордоном престиж Японії та скріпити демократію всередині країни. Нобосуке Кіші перебуває у шпиталі, лікуючись з ран, що їх завдав йому ножем націоналістичний фанатик під час прийняття у честь Ікеда. Цей атентат обурив японську публічну опінію і прохолодив настрої на скрайній правиці, що об'єдналась з комуністами в атаках проти Кіші, хоч із суперечних мотивів. Новим японським міністром закордонних справ є Зентаро Косака. В уряді Ікеда є перша в Японії жінка, міністер суспільної опіки Маса Накаяма.

У Німеччині „зник" американський вояк з родиною

Франкфурт, Німеччина. — Приблизно місяць тому у невідомий ще спосіб зник у Західній Німеччині сержант американської армії Йосип Дутканич з Каліфорнії. Ще в половині червня він дістав три тижні відпустки і від того часу ніхто не бачив ані його, ані його жінки і їх трьох малих дітей. Коли ж він 5-го липня не повернувся до своєї служби, військова поліція почала за ним інтенсивні пошукування, але досі безуспішно. В повідомленні сказано, що Дутканич був „плинним російським лінґвістом", але нічого не згадано про його слов'янське походження, хоч на таке вказує його прізвище.

Норвегія солідарна із ЗДА у справі летунських інцидентів

Осльо. — Норвежський міністер закордонних справ Гарвард Лянґе заявив, що все вказує на те, що американський літак РБ-47, що його большевики збили 1 липня ц. р., летів над міжнародними водами, а не над совєтською територією. Він рішуче відкинув обвинувачення Совєтів, наче б Норвегія була причетна до розвідчих летів американських літаків. Лянґе виступив з промовою на Нордійському конґресі соціял-демократичної молоді. Він пояснював життьову конечність для Норвегії належати до Північно-атлянтійського пакту (НАТО).

В АМЕРИЦІ

● **Бостонський кардинал Ричард Кушінґ** заявив, що він давно передбачав найменування сенатора Джана Ф. Кеннеді на демократичного кандидата. Кардинал казав, що обидва кандидати віце президент Ричард М. Ніксон і сен. Кеннеді є здібні люди і цікава буде виборча камнанія, яку вони будуть вести. Кардинал відмовився сказати, на кого він буде голосувати, заявляючи, що він є „в повній згоді з американською Конституцією, і розуміє, що Кеннеді підтримує засаду відділення Церкви від Держави".

● **У Вашинґтоні** відбулися збори усіх 1,500 учнів із закордонних держав, які закінчили однорічні студії в цій країні і тепер вертаються до своїх країн. До них промовляли підсекретар в державному департаменті Лівінґстан Мерчант і суддя Найвищого Суду ЗДА Фелікс Франкфуртер, які хвалили проєкти виміни студентів між ЗДА і закордонними державами.

● **Уряд здоров'я** стверджує, що цього року по день 9-го липня було 526 випадків дитячого паралічу, в тому 388 випадків паралітичного поліо. В тому самому часі минулого року було 1,198 випадків поліо, в тому 800 паралітичного. Найбільше випадків паралітичного поліо цього року було в стейтах Ровд Айленд і Каліфорнія, бо аж дві треті з усіх випадків.

● **Голова республіканського Комітету у Филаделфії** Вілбур Гамілтон пропонує, щоб республіканським кандидатом на віце-президента був нюйоркський сенатор Джекоб К. Джевітс. Член стейтового комітету в Небрасці Д. Росс гадає, що найкращим кандидатом на віце-президента був би секретар внутрішніх справ Фред А. Сітон.

У СВІТІ

● **У Москві** проголошено текст меморандуму, що його совєтський уряд переслав в минулому тижні урядам ЗДА, Англії, Франції, Туреччини, Греції і інших членів західнього бльоку НАТО. Совєти скаржились в тому меморандумі, що літаки тих держав „напастують" совєтські кораблі на міжнародних водах, низько перелітаючи над кораблями нібито з наражуванням кораблів на небезпеку.

● **Американські місіонарі, що прибули до Ґани** з Конґа, твердять, що вони рішили залишити Конґо, щоб не утруднювати своїм перебуванням там життьових відносин тих чорних християн, які стають в обороні місіонарів проти під'юджуваних комуністами расових чорних фанатиків. Американські місіонарі рішили остаточно виемігрувати з Конґа після минулотижневої атаки чорних авантурників на місію баптистів в Сонампанґу.

● **В Японії**, в рямцях загального зросту промислової продукції, зростає також продукція авт. За перших 6 місяців цього року випродуковано там 199,331 автомобілів, себто на 66.4 відсотків більше, як за той сам час в минулому році.

● **В Індонезії** військовий суд засудив на смерть лейтенанта індонезійського летунства, 28-річного Данієля Мавкара, який 9 березня ц.р. острілював палац президента Сукарна. Йому закидали дезерцію, зраду, знищення одного військового літака совєтського типу МІҐ, бунт і поранення кільканадцятьох осіб. Він боронився тим, що хотів своєю демонстрацією спонукати президента Сукарна до замирення з партизанами на Суматрі й Целебесі, які оспорюють прокомуністичний режим Сукарна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Вибори і закордонна політика ЗДА

Цьогорічні американські вибори проходять в атмосфері загостреної холодної війни. Від половини травня ц. р., від нещасної Паризької конференції „на вершинах", на місце облудних большевицьких фраз про співіснування та компліментів на адресу миролюбности Айзенгавера, прийшли грубі образи, погрози й провокації. Міжнародну ситуацію надзвичайно загострили відносини на Кубі і в Конґо, використовувані Совєтами для встрявання у справи Південної Америки і Африки. Обмірковувана раніше тільки в теорії небезпека, що Куба може перетворитися на совєтського сателіта і форпост міжнародного комунізму під самим боком З'єдинених Держав, стала реальною можливістю, до здійснення якої ЗДА ніяк не можуть допустити. Знавці далекосхідніх справ вважають, що теперішня мовчанка комуністичного Китаю — тиша перед бурею, і перестерігають, що кожного дня Пейпінґ може розпочати нову воєнну авантюру.

У цій ситуації американських виборців, зокрема всіх нас, американських українців, найбільше цікавить і турбує закордонно - політичне обличчя президентських кандидатів обох американських партій. І тут приходиться ствердити, що Джан Кенеді і Ричард Ніксон — зовсім мало різняться у своєму підході до засадничих проблем закордонної політики Америки. Джан Кеннеді виголосив 14-го червня ц. р. в Сенаті велику програмову промову, склав начебто програмову декларацію після обрання його кандидатом на демократичній конвенції 14-го ц. м. і провів кілька пресових конференцій, всюди з'ясовуючи своє становище до закордонно - політичних справ. Єдиним не зовсім ясним пунктом в отих його заявах є, як твердять коментатори, його відношення до комуністичного Китаю. Але він теж проти допущення Пейпінґу до Об'єднаних Націй, проти визнання пейпінґського режиму Америкою і за оборону Формози. Однак поручає „реалістичний" підхід до комуністичного Китаю, коли мова про міжнародне роззброєння, і у попередніх своїх виступах в Сенаті висловився проти оборони Квімою і Мзтсу. Неприємно вражає, що за одного з двох своїх посередників до Білого Дому Кеннеді вибрав Адлея Стівенсона, щоб уже тепер бути в курсі всіх довірочних інформацій з закордонно-політичної ділянки. Проте, другим таким посередником є дотеперішній його дорадник у справах закордонної політики і автор його останніх закордонно - політичних заяв конґресмен Честер Бавлес, послідовний ворог комунізму і російського імперіялізму. Але навіть Адлей Стівенсон, що своїм інтерв'ю у паризькому „Ле Монді", і частими подорожами до Москви та поведенням під час відвідин Хрущова в Америці викликав закиди щодо „м'якости" супроти Совєтів, у своїй промові 23-го червня ц. р. на конвенції Іллинойської адвокатської Асоціяції виголосив надзвичайно гідну антисовєтську промову. Обрання Линдона Джансона кандидатом на демократичного віце - президента вся американська преса вважає за доказ, що Кеннеді хоче не тільки здобути собі виборців із південних стейтів, але й дістати досвідченішого від себе дорадника в закордонно - політичних справах.

Найкращою характеристикою і кваліфікацією Ричарда Ніксона є ненависть, яку почуває до нього Нікіта Хрущов. Але справа не в симпатіях чи антипатіях кремлівських диктаторів, не в писаних плятформах обох партій і навіть не в проголошуваних персональних заявах названих американських діячів. Справа в життьових конечностях Америки. Від кінця останньої війни всім відповідальним мужам у Капітолі і Білому Домі вони відомі і ясні. Вони не змінились і визначують політику Америки — без уваги на те, чи президентом буде демократ, чи республіканець.

Загрожена комунізмом молодь

У своїй підривній роботі в різних країнах світу, зокрема в державах прозахіднього бльоку із слабими ще комуністичними партіями, міжнародний комунізм звертає свою головну увагу на молодь, особливо студентську. Інфільтрація молоді відбувається різними шляхами й спробами, здебільша в ідейній площині, але часто навіть без зв'язку з будь-якими намаганнями охопити молодь організаційно у відкрито-комуністичних товариствах чи об'єднаннях. Щоб спрямувати молодь в бажаному їм напрямку — боротьби за визначені проводами компартій цілі — комуністи використовують майже завжди націоналістичні настрої молоді, її незадоволення існуючим станом речей, такою чи іншою залежністю даних країн від могутніших країн Заходу, або й економічною та політичною відсталістю її батьківщини. Інфільтрована комуністичними впливами і накидуваними їй цілями молодь різних, навіть антикомуністичних у своїй основі народів, дуже часто сама не усвідомлює, що вона діє за чужими підшептами та спонуками, шкідливими, а то й фатальними для інтересів їхньої країни.

Останні місяці дали цілий ряд характеристичних прикладів, як спритно вміють комуністи використовувати студентську молодь різних країн не тільки для демонстрацій та заворушень, але й для справжніх державних переворотів. Події, що відбулися в антикомуністичній Південній Кореї, Туреччині і Японії, в яких видатну, а то й вирішну ролю відіграли студенти, показують, як і чого потрапили комуністи добитися своєю пропаґандою і підривною акцією серед молоді у тих країнах.

Міжнародний комунізм намагається опанувати й використати для своїх цілей молодь університетів, коледжів теж у З'єдинених Державах Америки. Американські комуністи, що є безсумнівною експозитурою Москви, мобілізують студентів на боротьбу з різного роду, за їх словами, „реакцією", зокрема проти всіх спроб урядових і громадських чинників обмежити чи й спаралізувати підривну діяльність комуністичної п'ятої колони. Працю конґресових комісій для боротьби з антиамериканською діяльністю компартії ЗДА і її явних чи законспірованих прибудівок „проґресивні" пропаґандисти представляють цій молоді, як потоптання громадянської свободи, „фашистські вихватки" американського уряду та різних урядових установ і аґенцій, як щось таке, чого американська нація мусить соромитися і т. ін. У висліді збаламучені комуністичною пропаґандою, збаламучені комуністичною пропаґандою студенти починають влаштовувати антиурядові демонстрації, порушуючи престиж Конґресу і судів, як це, наприклад, було під час переслухань, ведених палатною комісією для справ антиамериканської діяльности у Сан Франсіско в травні ц. р.

Не можна засуджувати в чамбул цієї збаламученої шкідницькою аґітацією молоді. Не можна таврувати її як комуністичних поплентачів, як знаряддя компартії ЗДА, а в дальшому і Москви. Треба оберігати цю молодь від комуністичних впливів, треба її захоплювати конструктивними ідеями і давати їй позитивний ідеалістичний погляд на її завдання і ролю в суспільному й державному житті. І головне: треба цією молоддю піклуватися більше, як „опікуються" нею комуністи й інші „проґресисти", а не залишати напризволяще, без симпатії і любови, без духового проводу й підтримки.

З другого боку комуністична загроза у ЗДА вимагає безупинної уваги і протидії збоку найширших кіл громадянства, а не тільки самих урядових аґенцій, покликаних до боротьби з нею. Загроза ця продовжує існувати, не зважаючи на сповидне зменшення кількости членів компартії ЗДА, і тому легковажити її не можна.

Б. Любомирський

ВІЙСЬКОВИЙ БУНТ В КОНҐО

Брюссель. — Ледве минуло два тижні від часу проголошення незалежности Конґо, а вже молода республіка пережила чимало трагічних годин. Розпочалося все після 30-го червня, коли працівники судноплавного підприємства „Отрако", яке начисляє коло 10,000 працівників, застрайкували, вимагаючи підвишки платні та „премії незалежности". Подібні домагання поставили й працівники інших підприємств. Рівнобіжно конґолійці почали вимагати африканізації кадрів, ба навіть заступлення білих чорним елементом на найвищих щаблях в адміністрації та поодиноких приватних фірмах. Наслідком цих протестів було те, що комунікація в конґолійській столиці та інших головних містах була сильно перешкоджена, атмосфера напружувалась і вітер анархії повіяв над молодою державою.

Однак анархія дійшла до свого пароксизму аж 6-го липня, коли збунтувалися перші військові відділи. Частина війська, що стояла коло Леопольдвілю, зажадала усунення европейця, генерала Янсенса, що очолював конґолійські збройні сили, підвищення платні і негайного віднесення чорних у військовій ієрархії. Кидаючи зброю та ображаючи білих старшин вояки розійшлися по Леопольдвілю. Щоб задовольнити ці домагання, прем'єр - міністер Конґо звільнив з функцій ген. Янсенса, але військо, яке розбрелося по европейських кварталах, вже почало розправу над европейцями. Наслідуючи приклад війська, поліція Леопольдвілю також зажадала підвищення платні, збунтувалась проти европейських старшин і ув'язнила п'ять білих комісарів. Паніка огорнула біле населення столиці.

В той самий час інша військова частина, що стояла в Тісвілі, виарештувала своїх бельгійських страшин і почала відбирати в европейців зброю. Вояки рушили походом на Леопольдвіль, але, дійшовши до Мадімба, зупинились. Втікачі з того міста розказували, як вояки ображали й насилували білих жінок, а вдершися до одного монастиря забрали зі собою двоє молодих дівчат.

Ситуація в інших місцевостях Конґо також дуже напружена. В Матаді европейці забарикадувались в одному будинку, який оточило збунтоване військо. В Станлейвіллі в'язні, яких випущено з в'язниці, під гаслом „незалежність" м а н і ф естували перед провінційним урядом. В провінції Катанґа вбито сім европейців, серед них віцеконсула Італії. Однак, в Елізабетвілі та Люльбурі, де напруження було особливо гострим, відносини між білими й муринами після інтервенції бельгійських військ починають знову нормалізуватися. В інших частинах Конґо ситуація ще не ясна. Рівночасно ходять чутки, що по менших містах, в яких досі панував спокій, вибухають заворушення.

В той час, коли анархія ширилась поміж чорним елементом, а паніка та тривога поміж білим, новий уряд Конґо показав свою неспроможність опанувати ситуацію. На початку заворушень в Леопольдвілі прем'єр - міністер Люмумба скинув на ген. Янсенса всю вину за бунт, мовляв, бельгійці не постаралися зафриканізувати кадри армії, а група бельгійських фашистів плянувала на його особу атентат. З бельгійських джерел це твердження заперечено, мовляв, біла поліція, яку виарештувало конґолійське військо, була особистою охороною прем'єра.

Щоб заспокоїти військо, президент республіки Каза-Вубу очолив найвище командування, а на місце ген. Янсенса настановив з титулом генерала Віктора Лундула, який передше був сержантом у санітарній службі. В інших місцевостях військо повибирало собі чорних старшин з-поміж вояків. Таким чином військові кадри майже цілковито зафриканізовано.

В неділю 11-го липня прийшла вістка, що бельгійські війська, на прохання міністра зовнішніх справ конґолійської республіки Бомбоко, зайняли і привели до порядку Елізабетвіль, Ґома, Кабальо та Люлюабур. Але того ж дня прем'єр Люмумба гостро запротестував проти інтервенції бельгійського війська, перестерігаючи европейську публічну опінію проти консеквенцій „нової військової окупації Конґа бельгійцями".

До цього адміністративного та політичного хаосу треба додати, що голова уряду провінції Катанґа, Чомбе, звернувся до родезійського уряду з просьбою прислати військо, щоб привернути спокій. Дещо пізніше Чомбе ствердив, що „тільки інтервенція бельгійських вояків врятувала біле населення Конґа і багатьох африканських лідерів". Між іншим він заявив, що після заспокоєння заворушень має намір проголосити незалежність провінції Катанґа, найбагатшої в цілому Конґо.

Перші втікачі з Тісвіллю та Леопольдвілю, які перебрались через ріку Конґо до Бразавілю, розповідають про страхіття, яке діялося в столиці Конґа. Більшість бельгійського населення скупчилося довкола бельгійської амбасади. Опісля частина жінок та дітей з найконечнішими речами перевезено до Бразавілю. Однак, збунтовані вояки зайняли порт і заборонили переїжджати через ріку під претекстом, що европейці хочуть повивозити з собою зброю. Частина білого населення, головно з Матаді та інших міст Долішнього Конґа, перебралась до португальського міста Анґоля. З східньої частини Конґа европейці втікають довгими колонами авт до Руанда - Урунді, а з провінції Катанґа — до Родезії і навіть до Кенії.

Після втихомирення заворушень в Елізабетвілі та Леопольдвілі бельгійські власті встановили „літаковий міст", яким день і ніч біле населення, головно жінок і дітей евакуються до Бельгії. Вже понад 13,000 утікачів покинули Конґо. Більшість з них могли забрати з собою лише найконечніші речі. Знавці місцевих відносин твердять, що незабаром у Конґо бракуватиме кадрів для полагоджування найпекучіших справ.

З столиці Бельгії, Брюсселю, відлетіли до Конґо два міністри — Десхрайвер і Гансоф, — щоб увійти в контакт з прем'єром нової республіки Люмумбою та президентом Каза-Вубу і добитися від них офіційної вимоги про інтервенцію бельгійських військових сил. Однак донині це їм не вдалося, бо згадані особи уникають зустрічі з ними. Поминаючи опозицію, на про-

(Закінчення на стор. 3-ій)

А. Заплітний

БЛИЗЬКИЙ СХІД І МОСКВА

(2)

Після смерти Сталіна прийшли його наслідники до переконання, що за всяку ціну треба дістатися на Близький Схід. Щоб це осягнути, належало відкинути, як непридатну, дотеперішню ортодоксальну поставу до арабського націоналізму. Їм стало ясно, що для того, щоб здобути будь-який вплив на тому терені, вони мусять перемалювати себе на приятелів та оборонців арабських народів. Ідеологічне п е р е с т авлення проведено скоро і легко. Десь винайдено давно забуту, а може свіжосфабриковану фразу Леніна, що буржуазно - національний рух поневолених народів має в собі здорове і поступове ядро, яке треба всіма силами підтримувати. На кивок з Москви відповідно переставилися арабські компартії, приймаючи за свою плятформу тезу, що буржуазно - національний рух азійсько - африканських народів, які борються за ліквідацію західнього імперіялізму, має в основі ту саму ціль, що й Совєтський Союз. На цій спільній базі витворилось місце для спільної акції.

Деякі компартії, як сирійська та іракська, осягнули поважні організаційні успіхи, але — далеко відбігли від московського взірця. Вони перейняли в цілості націоналістичні кличі, приймають в члени осіб з усіх суспільних кляс і не дозволяють нікому, згідно з тезами С. Галієва, протирелігійних виступів та ширення кличів клясової боротьби.

Ця співпраця московського імперіялізму і арабського націоналізму проти Заходу приносить користь для обох сторін. Совєтський Союз став уже помітним чинником на Близькому Сході через позики, торговельні договори та достави воєнного виряду. Однак, якщо візьмемо до уваги обох партнерів і їх остаточні цілі, то мусимо прийти до переконання, що на далеку мету їхня співпраця буде чимраз тяжчою, а може навіть і неможливою.

Московський імперіялізм хоче заволодіти арабськими країнами і правити ними так, як це він робить з поневоленими та сателітними народами, залишаючи за ними тільки зовнішні ознаки незалежности. Арабський націоналізм змагає, при повній невтральності між Сходом і Заходом, до цілковитої незалежности, до об'єднання всіх арабських країн в одну державу. Коротко: він хоче бути повним і необмеженим господарем на своїх землях.

Арабські націоналісти, принаймні у своїй верхівці та в частині середньої кляси, свідомі небезпеки, яка може прийти до них від СССР; але вони переконані, що поки йде суперництво між Сходом і Заходом, при більш-менш рівному відношенні сил, вони можуть виґравати Москву проти Заходу без будь-якої шкоди для себе. Вони також твердять, що, при явно поставленій співпраці арабського націоналізму зі Совєтським Союзом, вони можуть контролювати так дії самої Москви, як і своїх комуністів, відбираючи в них можливість підривної акції всередині арабських країн.

Одначе, час від часу виринають дражливі справи. Коли по злуці Сирії з Єгиптом сирійські комуністи піднесли голови, полк. Нассер, не вагаючись, посадив їх в тюрму. Це так заболіло Москву, що Хрущов був примушений заявити на 21-му з'їзді Всесоюзної компартії, що, мовляв, несправедливо обвинувачувати арабських комуністів у поборюванні і розбиванні національних рухів. На це в єгипетському офіціозі з'явилася заява такого змісту: „Ми сподіваємося, що СССР не схоче заради арабських комуністів приносити в жертву довір'я і повагу, які він має в цілому арабському світі. Дорога з Близького Сходу до Москви не йде через сирійську та єгипетську компартію. Ми не виступаємо проти комунізму як ідеї і проти таких закордонних комуністів, як Хрущов, Мао Тсе-тунґ, Ґомулка та Тіто, яких поважаємо як героїв. Коли ми виступили проти сирійських комуністів, то це є чисто наша внутрішня справа, і будь-чия інтервенція на їх користь недопускальна".

Москва прийняла цю прилюдну лекцію міжнародної поведінки без жадного слова протесту, знаючи, що на Близькому Сході реаґують скоро і різко, що тільки на Заході вона безкарно може дозволити собі на нетакт чи навіть на образи.

Велику популярність, яку здобув собі СССР в арабському світі від 1954 до 1958 р., дуже підірвали комуністи в Іраку після перевороту в 1958 р., коли підбурена та ведена ними товпа поводилася в столичному місті Багдаді як банди Муравйова у Києві 1918 року, а ославлений полковник Аль-Магдаві переводив засуди іракських націоналістів у стилі прокурора Вишинського. Ніяка пропаґанда Заходу не внесла б стільки протверезіння в арабські уми і не розвіяла б у такій мірі давній міт, що Росія є природним союзником арабів, як це зробили згадані дії іракських комуністів.

Хоча арабський світ ще не рішився на якусь означену структуру суспільного та господарського життя — ні на демократію, ні на диктатуру — не можна твердити, що там не здають собі справи з ваги соціяльних реформ та справедливого с ус п і л ьного ладу. На ці теми відбувається жвава дискусія. Одні твердять, що національна та соціяльна революція повинні йти в парі. Найбільше прихильників здобув погляд, що першенство належить національній революції, коли вона перед зривом накреслить загально майбутній суспільний уклад так, щоб кожний міг від неї чогось сподіватися, але кожна національна революція мусить негайно після перемоги, під загрозою повного провалу, проводити в життя конкретний суспільний лад відповідно до потреб країни та її засобів.

Якщо йде про ролю Заходу на Близькому Сході, то є вона назагал пасивна, але далеко не закінчена. Доки Захід не знайде якоїсь продуманої лінії, на яку погодиться арабський світ, і доки робитиме такі помилки як суезька війна в 1956 році, треба числитися з постійним ростом московського впливу на тому терені.

Вигляди на замирення арабів із західним світом покищо дуже малі. Найбільшою перешкодою до цього є справа Ізраїлю, ґарантами якого стали ЗДА, Англія та Франція. На існування цієї держави арабські держави не погоджуються і де тільки можуть бойкотують її політично та економічно. Але якою фанатичною не була б ворожість арабського світу до жидівської держави, а через неї до Заходу, можна прийняти за цілком певну спільну дію арабського світу і Заходу проти Совєтського Союзу, якби він захопив під свою владу котрусь із арабських країн безпосередньо або через місцеву компартію. Таку можливість може викликати кожної хвилини зокрема компартія в Іраку.

Нарешті треба згадати, що Москва дуже старанно закриває від поневолених народів СССР свою позитивну, хоч не щиру поставу до арабського націоналізму та свою з ним співпрацю. Так само в совєтській пресі, призначеній на внутрішній вжиток, не зустрічаємо згадок про Антиколоніяльний Інтернаціонал в Каїро. Трудно признатися, що арабський буржуазний націоналізм, згідно з тезами С. Галієва, дуже спритно вибив з рук Москви такий атут, яким є ця установа. При змінених міжнародних умовинах вона може стати нищівним тараном для такої тюрми народів, як СССР.

Як бачимо, справи на Близькому Сході дуже складні. Там зустрічаємо суперництво поодиноких арабських держав між собою, там перехрещуються інтереси арабського світу, Москви і Заходу, там все ще є в русі. Всі можливості на Близькому Сході реальні. Тому треба пильно слідкувати за ходом подій на тому терені, бо звідтам можуть вийти добрі вісті, але також небезпечні, грізні події.

З НОВИХ ВИДАНЬ

ВАЖЛИВИЙ ОСЯГ НАШОЇ ІСТОРІЇ

Проф. д-р М. Стахів закінчив свою об'ємисту працю „Західня Україна та політика Польщі, Росії й Заходу (1772-1923)" публікацією четвертого тому, що недавно появився. Так наша історія і суспільство дістали в чотирьох томах опрацьовану добу, що пов'язана з кінцем світової війни, розпадом Австро - Угорщини та організацією Західньо-Української Народної Республіки, що, не забуваймо, охоплювала не тільки Східню Галичину, а й північну Буковину та Карпатську Русь-Україну.

Перший том цієї праці займається долею цих країв у межах Австро - Угорщини, боротьбою українців за їх національні права, вибухом війни, актуалізацією української й польської справи та відбудуванням польської держави. Другий том присвячений відновленню української державности над Дніпром, на тлі політики Росії й Антанти та політиці Польщі, в якій розгорілося суперництво поміж Дмовським та Пілсудським і їх концепціями. Третій том, описує утворення Західньо-Української Народної Республіки, її війну з Польщею, проголошення соборної державности, сполукою обох державних формацій в соборну УНР та її дипломатичні акції для визнання цього факту. І нарешті четвертий том дає образ правного й суспільного ладу ЗУНР, його розбудови, представляє всю проблематику перемир'я з Польщею та долю ЗУНР на Мировій Конференції в Парижі.

Кожний науковець і діяч мусить сердечно вітати публікацію цієї праці. Вона виповнює прикру проґалину, яка роками існувала в нашій історичній літературі, що, крім застарілої праці Лозинського, не мала жадної монографічної праці, присвяченої цій добі. Значення цієї праці тим більше, що вона наскрізь оперта на джерелах і на використанні величезної літератури в різних мовах. Крім цього вона подає велике число основних документів державного будівництва ЗУНР, що сучасній молодій ґенерації вже цілком невідомі. Вся українська проблема представлена на тлі аґресивного імперіялізму Польщі і Москви і політики переможної Антанти. Праця написана з великим хистом живого свідка подій і з акуратністю правника, що спеціялізувався в міжнародному праві. Ці світлі її прикмети мають малу тінь. А саме, на мою думку, Авторові треба було трохи глибше представити історію Буковини й Карпатської України і знайти місце для Союзу Визволення України та його діяльности.

Тільки той, хто знає умовини праці наших науковців в Америці у високих школах чи в інтелектуальних професіях, може вповні оцінити подивугідну витривалість і труд проф. М. Стахова, що протягом майже чотирьох років увесь свій вільний час використав на те, щоб ту недавноминулу бувальщину заналізувати й з'ясувати.

Слово тепер за нашою суспільністю й молоддю. Хай вони чимскоріше цю працю розкуплять, хай постараються, щоб кожна бібліотека, зокрема університетська або публічна її купили.

Слово тепер за Українським Конґресовим Комітетом Америки, щоб ця доповнена праця з'явилася в англійській мові у „Бібліотеці Українознавства" Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Роман Смаль-Стоцький

Д-р Богдан Олесницький

НА СТОРОЖІ ГРОМАДСЬКОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ

(Доповідь, виголошена на Ювілейному З'їзді Українських Лікарів у Торонті)

(2)

Тут не справа в громадських амбіціях поодиноких лікарів і не в претенсіях лікарської групи на окремі громадські привілеї, але просто бажання, щоб той високий престиж і пошана, якими втішається більшість наших лікарів в американському суспільстві, знайшли відгомін у власному громадянстві — і були використані для національної справи.

В деяких колах нашого громадянства існує фальшиве уявлення про громадську діяльність і обов'язки українських лікарів на чужині, — уявлення, що виникають, імовірно, з недостатнього розуміння суттєвих різниць між методами і стандартами громадської праці в умовинах, які існували на рідних землях, і тими, що в них доводиться нам жити і працювати під сучасну пору, де навантаження професійними обов'язками і виснажливий темп лікарської практики, хоч у більшості випадків дають моральне вдоволення і приносять не абияку користь матеріяльного характеру, навряд чи залишають нам зайву вільну хвилину для нашого особистого чи родинного життя. І чим більша й успішніша лікарська практика, тим менше часу залишається на приватне життя і громадську діяльність — головним чином ту конвенціональну громадську діяльність, що інколи забирає стільки часу, а у висліді приносить розмірно малу користь.

Наша громада має право вимагати від нас, щоб ми були органічною частиною української спільноти, були членами громадських, культурних, політичних і релігійних установ — і в міру нашої спромоги та зацікавлення віддавали їм наш вільний час, наш досвід і нашу моральну та матеріяльну допомогу. А втім було б і недоцільним, щоб перевантажені працею лікарі витрачали свій дорогоцінний час на довготривалі засідання і сходини різних товариств чи комітетів і коштом своєї практики поринали у стихію громадського політиканства.

Наш недостатній вклад праці в національно - громадські справи ми повинні вирівняти нашою фінансовою допомогою для наших центральних і місцевих установ. З уваги на наше розмірно краще матеріяльне становище, до речі, здобуте дуже важким, повним посвяти і самовідречення трудом, ми маємо почесний і священний обов'язок бути щедрими меценатами українського національного, політичного і культурного життя у вільному світі. Відмовитися від цього обов'язку було б щонайменше запереченням тих ідейних принципів, задля яких ми покинули рідний край.

Крім загальних громадських обов'язків, українським лікарям на чужині припадають специфічні професійно-громадські обов'язки — головним чином в осередках більшого національного скупчення, де виникають проблеми, як творення українських шпиталів і амбуляторій для незаможних людей, виголошування здоровно - освітніх рефератів, лікарська опіка над молоддю, санітарний нагляд над її літніми таборами і т. п. Від таких справ ми не можемо відмовлятись або відкуплюватися хоч би й якими щедрими матеріяльними пожертвами, бо це справи передусім наші, лікарські, і нехто інший як ми своєю ініціятивою, досвідом і працею повинні причинитися до їх успіху. Ясно, що такі і подібні справи повинні бути предметом місцевих відділів УЛТовариства.

До речі, УЛТ повинно в міру потреб і можливостей наглядати за здоровними справами нашої національної громади і в цьому відношенні служити своїм авторитетом, досвідом і радою іншим українським установам та організаціям, які такої помочі чи ради можуть потребувати. Тут місце пригадати таку актуальну справу, як вміщування в українських пресових органах всякого роду неетичних оголошень про псевдомедичну допомогу, що обіцянками вилікувати з усіх можливих хвороб обманюють людей і ширять знахорське баламутство. Обов'язок нашої лікарської організації вияснювати нашим пресовим органам, яку шкоду можуть спричинити такі оголошення, і вжити всього свого авторитету на те, щоб такі сумнівної вартости оголошення більше в наших часописах не появлялися. Знаючи ідейність і громадську чесність нашої національної преси, сподіваємося, що слушні арґументи УЛТ в цій справі знайдуть у ній повне зрозуміння.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПРЕДСТАВНИКИ УККА В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Квітуча Каліфорнія притягає до себе щорічно мільйони людей, та нашим людям, навіть з центральних установ, нелегко перекинути 3000 миль і налюбуватися екзотикою цієї великої країни. Цього року демократична національна конвенція в Лос Анджелесі привабила ще більше людей, а також і українців, між ними мишиґенського делеґата на конвенцію відомого Івана Панчука та редактора В. Душника і екзекутивного директора УККА адвоката Ст. Ярему з Ню Йорку. В п'ятницю 8 ц. м. від українського громадянства вітали їх тут в готелі Амбасадор д-р А. Вусик, голова Контрольної Комісії Українського Культурного Осередку і п. Богдан Гірка, заступник голови Управи того ж осередку. У приязній гутірці обговорено становище і ролю Централі УККА і пожвавлення праці місцевого відділу УККА, при тім гості живо цікавилися громадським життям, а вкінці обговорено й програму громадського віча, що його скликано таки на наступний день в Патріотик Голл Українським Культурним Осередком, який сповняє обов''язки відділу УККА. За тим гості оглянули Український Народний Дім і роботи перебудови, які саме тепер там йдуть, фінансовані грішми позички 25.000 дол., яку дав Український Народний Союз. Опісля оглянули деякі квартали Галивуду та Беверлі Гіллс і самого Лос Анджелесу в калейдоскопі різнобарвного нічного освітлення.

Наступного вечора громадське віче відкрив голова Українського Культурного Осередку М. Новак вшануванням пам'яті трагічно загинутих пластунів в Шикаґо. Представивши гостей, першого до слова покликав редактора Володимира Душника, який привітав присутніх і всю українську громаду від Централі УККА. Зокрема привітав і знайомих, з якими бував у Бразилії. У своїй бесіді представив ціль, завдання та успіхи УККА, звернув окрему увагу на 100-літні роковини Шевченка і в зв'язку з тим на видання поштового значка з портретом Шевченка та книги про Шевченка, що видасть американський Конґрес та про Тиждень Поневолених Націй. Наприкінці завізвав українців громадно зв'язатися з місцевим відділом чи філією УККА яку тут варто заснувати і пожвавити акцію збірки на Народний Фонд, бо вся праця УККА не може спиратися тільки на жертвенності працівників Централі УККА, вона потребує фондів від широкого громадянства.

Делеґат на конвенцію Іван Панчук, уродженець Канади, говорив гарно українською мовою. Привітав присутніх, зокрема знайомих земляків зеленої Буковини, з якої походили його батьки, і про яку він знає з оповідань батьків краще, аніж би сам там бував. Поділився з присутніми радістю, що по 27 роках знову побачив Каліфорнію, по якій стрибав юнаком. Розказав про старих поселенців наддніпрянців і з Канади, що осіли були в долині Сакрамента, де і його вуйко помер. Переходячи на другу і теперішню третю ґенерацію, бесідник згадав про значення нашої організованости, якої не мали тут перші поселенці. У висліді організованости української еміґрації вибилися на цільне місце в Америці УККА та ЗУАДК, в якім бесідник не тільки що був активним керівником, але й сам виставив 175 анонімних ашурансів, на які приїжджали скитальці навіть по 30-40 родин денно до Дітройту. Але українці народ здібний, уміє дати собі раду, то скоро всі добре влаштувалися. Що до святкувань сторіччя Шевченка, то згадує, що навіть за німців москалі, щоб захистити себе, покликувалися на Шевченка, а большевики зложили тепер у Києві величезний святковий комітет. І ми, на вільній землі, маємо відсвяткувати гідно сторіччя Генія України і належно поінформувати про нього американців.

Екзекутивний директор УККА, адвокат Ст. Ярема говорив англійською мовою, передавши і свої привіти від Централі УККА. Згадав і своє минуле з-перед 27 років в колі друзів. Вказуючи на пройдений шлях УККА, сказав, що той шлях не був легкий, але устелений густо перешкодами і трудноцами. Також нелегко було переконати американські провідні круги, що Московія є колоніяльна імперія, але УККА доконав того. Централя УККА зробила велику роботу не тільки для українців, але й для цілого вільного світу. Без УККА українці не мали б ось того значення, що мають, і тому, піддержуючи УККА, кожний з нас піддержує самого себе.

В питаннях, на які відповідав редактор Душник, і в дискусії забирали слово присутні. Спільною знимкою закінчено громадське віче.

На внесок культ-освітнього референта п. О. Ґаца, Український Культурний Осередок згодився влаштувати в неділю 10 ц. м. гостину для відпоручників УККА в домі гостепривітних панства Ґаців у Генделі, у їх гарній недавно набутій хаті. Члени Управи і Надзірної Ради УКО зо своїми подругами явилися майже всі. Прибув і п. Лапіка з родиною, власник радієвої станції у близькому Ріверсайді. За багатими столами засіла майже копа українців, а господар п. О. Ґац підніс перший тоаст за здоров'я гостей та на благо УККА, а гості гуртом заспівали доматорам „Многая Літа". Говорили і редактор Душник і адвокат Ярема і пані І. Сіяк та О. Романюк від Союзу Українок, а голова Українського Осередку М. Новак представляв всіх членів Управи і Надзірної Ради УКО, а зокрема попередніх голов цього Осередку пп. В. Романюка д-ра А. Вусика, і інж. А. Романюка та їх дружини, що трудяться для УКО.

Зробивши декілька знимок, відпоручники УККА мусіли відійти, маючи ще й інші важливі обов'язки, а інші гості співами і гутіркою провели гарний час до пізнього вечора. Ця мила зустріч остане на довго живою згадкою.

А. Вусик

● **У Ґватемалі, Ґватемаля,** вибухла пожежа у великому шпиталі для умовохворих, в якому перебувало 1,500 чоловіків, жінок і дітей, і 600 із тих пацієнтів знайшлося в тій частині будинку, який охоплений був пожежою. Понад 200 недужих спалилися живцем, а решту поліція, пожежники і добровільці врятували недужих, які деколи кидалися на своїх рятівників. Рятункова акція відбувалася під проводом віце-президента Міґуеля Ідороса Фуентеса.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Голова ВО УНРАДИ Микола Лівицький в Балтіморі, Мериленд

29-го травня ц.р. загостив до нашої громади голова ВО УНРади Микола Лівицький з доповіддю на тему „Перспективи української визвольної політики". В залі ІВКА зібралась поважна скількість українських громадян, щоб привітати гостя з Европи. Збори відкрив містоголова місцевого Т-ва Прихильників УНРади п. Володимир Байко і покликав Президію зборів в складі: д-р Омелян Дерій, мґр. Анатоль Булавка і мґр. Ігор Кошман. В. Бойко виявив радість тутешньої української громади, яка могла вітати в своєму середовищі голову нашого леґального уряду в екзилі. В імені Президії зборів привітав сердечно гостя предпідник зборів д-р Омелян Дерій, який сказав, що наша громада буде мати нагоду з компетентного джерела довідатися про стан нашої визвольної політики.

П. М. Лівицький захопив слухачів своїм ораторським мистецтвом та глибиною думки. Слова його промови були навіяні журбою про тяжке положення українського народу під московським окупантом, а рівночасно і бальсамом на наші зболілі душі, бо в дальших виводах скріпили нас на дусі вірою в остаточну перемогу. Голова ВО УНРади з'ясував нам усі перипетії нашої визвольної політики. Дії цієї політики могли б бути успішнішими, коли б усі наші політичні угрупування зуміли сконсолідувати свої акції на еміґрації.

По доповіді відбулася дискусія в другій залі при перекусці, яку проготовили наші пані, яким належиться щира подяка. Цією частиною зустрічі вдало кермував майор Калиновський. Живий обмін думок під час дискусії викликав милу товариську атмосферу, серед якої зустріч з п. М. Лівицьким протягнулася аж до пізньої ночі.

А. Т-ка

Спільне Свячене та День Матері в Джерзі Сиfті, Н. Дж.

Батьківський Комітет Юного СУМА, Т-во „Рідна Школа" та оркестра „Сурма" в Джерзі Сиfті, Н. Дж., вибравши окремий святковий Комітет з представників згаданих організацій і товариств на чолі з почесним головою Комітету письменником проф. П. Савчуком — влаштували в неділю, 8-го травня ц. р. у Народному Домі Джерзі Сиfті, Н. Дж., Спільне Свячене та День Матері.

У святі взяли участь члени згаданих організацій і запрошені гості, понад 300 осіб, засівши спільно й дружньо за накриті столи, на яких гарно, по-святковому, презентувалися Божі дари.

До почесного столу тостмайстер п. Ів. Цьолко запросив Всч. Отців обох українських церков: від грек.-кат. о. З. Бачинського, від правос. о. М. Могучого, почесного голову свята проф. П. Савчука, голову Відділу УККА п. А. Шарана, голову ООЧСУ п. Ів. Цьолка, голову Батьківського Комітету ЮСУМА п. Гр. Буру, старшину Пласту п. Ю. Ференцевича, голову СУМА п. О. Зубрицького, голову Союзу Українок п-і Ол. Назарову, голову „Рідної Школи" п. інж. Харченка, від громадянства відомого громадського діяча комішенера п. М. Ваґнера, представника „Самопомочі" п. мґр. Д. Притуляка, голову оркестри „Сурма" п. Ів. Петрівського, менажера Нар. Дому п. Станіславишина, реф. СУМА п. М. Яцуся і п. П. Вох та юсумівки Д. Поточняк і Ір. Вітер.

Свято відкрив гр-кат. парох о. З. Бачинський молитвою; поблагословив трапезу та посвятив дари Божі. Після посвячення дарів оркестра „Сурма" під дир. п. Ів. Драгана відіграла „Христос Воскрес".

Почесний голова проф. П. Савчук попросив приявних до споживання Божих дарів, піднявши свячене яйце й тричі привітався словами „Христос Воскрес".

Після перекуски, заповідач п. Ів. Цьолко попросив до слова проф. П. Савчука, який виголосив промову на тему „Традиційне свячене та історично - національне його значення". Глибокозмістовна промова привернула увагу приявних, які слухали з цікавістю. Доповідач сказав, що „ми принесли в своїх душах з Рідного Краю ніколи нізгаслий вогонь святої віри християнської, в якій ми відзначаємо наші прекрасні свята в національному обрядовому дусі, так і ділами. Тож бережім свою християнську віру, бережім і плекаймо свої національно - християнські звичаї і обичаї, передаймо їх в цілості нашому молодому поколінню".

В зв'язку з Днем Матері професор привітав від Святкового Комітету приявних матерей під гучну овацію всіх присутніх.

З прекрасним і змістовним рефератом про День Матері виступила учениця „Рідної Школи" Наталка Гузар, яку приявні вислухали з цікавістю й нагородили її гучними оплесками.

В мистецькій частині, що прекрасно була підготовлена, виступали з деклямаціями від „Рідної Школи" Даня Малюца „Вітаймо нашу неньку"; Петро Дзвоник — „Сирота" і Анна Дидик — „Наша мати". Від ЮСУМА взяли участь члени найменшого роя „Білосніжки", які під проводом своєї виховниці Марійки Гаврилюк виконали ручні вправи „У горах Карпатах" та відспівали пісню „Ми чемні діти". Старші рої дівчат і хлопців відтанцювали „Гони вітер" та „Запорозький герць". В сольовому виступі танцювали М. Ласій і А. Ласій. Сумівська танцювальна група є під керівництвом п. Лева Ласія. Акомпаніювала на фортепіяні Марійка Гаврилюк.

ЮСУМівці склали приречення, які приймали члени Управи М. Бура та п. П. Вох. Під час цієї святочної церемонії відзначено 16 юних сумівців першим ступнем, з того три юні сумівки одержали відзначення другого ступня — М. Гаврилюк, Н. Поточняк і Я. Вітер.

По закінченні мистецької частини промовив голова Батьківського Комітету ЮСУМА п. Гр. Бура, який закликав приявних батьків виховувати своїх дітей в ідейно-національному дусі, посилати їх до українських молодечих організацій — СУМ і Пласт. Потім виступив голова СУМА п. О. Зубрицький, який звернув увагу батькам на домашнє воховання своїх дітей. Добре вив'язався з своїм завданням заповідач п. Іван Цьолко.

Перед закінченням офіційної частини виступив проф. П. Савчук, який подякував від імені святкового Комітету всім приявним за участь у святі. Зокрема подякував отцям парохам обох церков за їх приявність на святі. Щиро подякував, під гучні оплески. паням за їх труд і приготування страв та прибрання столів. Подякував теж учасникам мистецької частини та їх керівникам.

Свято закінчено молитвою, яку провів о. правос. церкви М. Могучий. Після святкової частини була забава з танцями. Грала оркестра п. н. „Гармоні Тоніс".

В. М-ич

Промоційні торжества на віденському університеті

(Промоція д-ра Т. Гунчака)

Сам факт промоції не являється такою подією, щоб про неї писати допис до преси. Це нормальне явище на всіх високих школах. Та промоція українця на віденському університеті стала направду рідкою подією. Українська еміґрація у Відні зменшилась, доріст молоді до університетських студій скромний.

Але промоція Тараса Гунчака на д-ра філософії знаменна тим, що цей молодий чоловік приїхав два роки тому з Америки, Ню Йорку до Відня, в цілі завершення своїх студій. Постійно живе він в Ню Йорку, куди запхала його доля — як тисячі інших в 1949 році. Уроджений він в Підгайцях, на Західній Україні.

Віденські архіви — це невичерпане джерело для історичних студій, це скарбниця, якою молоді науковці збагачують своє знання.

Тарас Гунчак запопадливо черпав із тої багатої криниці. І він брав свої студії серйозно. Працював ґрунтовно; поверховної праці він не визнає.

А хто мав нагоду цю людину ближче пізнати, так і не дивно, що він здобув собі і між чужими правдиві симпатії.

Ми в нього високо цінили його прив'язання й респектовне відношення до батьків, до рідні. Як часто він згадував свою маму, батька, сестер, братів; а тих численних сестрінок та братанків то вже так на віддаль їх ніжно пестив і так дуже за ними тужив.

І цей Тарас має ще інші вартості. Крім інтенсивної науки, найшов він час на громадську роботу; він найшов час на підготовку до відчитів про гетьмана Мазепу, та про Берестейську унію; він найшов час на проби і концертового хору. І серед гарячої праці найшов час і другим помогти, головно — старшим і немічним.

Тож не диво, що день промоції Тараса Гунчака став днем торжественним і для друзів і знайомих його. П'ятниця 27-го травня. Заля Віденського університету заповнена вщерть гістьми. Вже і українці сходяться. Вже видко і пароха о. д-ра Володимира Гавліча, ЧСВВ, який для Тараса був і душпастиром і другом в повнім слово того значенні; вже бачимо і сотрудника, о. Тараса Прокопова і інших знайомих і приятелів Тараса. Точно о 12-ій год. уставляються перед катедрою в ряд кандидати. Тут заступлений цілий інтернаціонал. Полудневий схід, Мала Азія,, неґр заступав свою расу. Ми шукаємо очима Тараса. Він свідомий ваги і значення цієї днини. Ректор, проф. д-р Тассілльо Антоан, декан. проф. д-р Йоаннес Шпрайцер і промотор проф. д-р Ерікус Шмід в своїх традиційних тоґах зайняли місця. Стоячи вислухали приявні „Ґавдеамус ігітур". Ректор підчеркнув важливість хвилі для учасників промоції, вказав на їх завдання в своїх наступних званнях і бажав їм успіхів. Промотор відчитав імена кандидатів і їх факультетські дисертації. Тарас Гунчак, який спеціялізується в студіях історії Східньої Европи вибрав собі на тему дисертації: „Україна під гетьманом Павлом Скоропадським".

Після промови ректора слідувала присяга промотантів. Відтак вручено кожному кандидатові докторський диплом. Відспіванням гимну закінчено промоційне торжество. Нам, старшим жінкам, тиснулися сльози зворушення і радости. І в тій хвилині думали ми про Тарасових батьків. І справді: перші слова Тараса безпосередньо по промоції були: „Якби це мама бачила! раділа б вона . . ."

Д-р Тарас Гунчак, який виїхав до Америки до родини, залишив нам по собі милі спомини, а забрав з собою щиросердечні бажання від своїх друзів на путь грядущих днів.

Марія Граш-Наконечна

В Торонто відбулася Академія в 30-ту річницю СВУ і СУМ-у

Осередок СВУ ім. С. Єфремова в Торонті улаштував Академію для відзначення 30-ої річниці судового процесу СВУ і СУМ-у, який улаштувала Москва при допомозі доморослих комуністів. На цьому процесі засуджено 45 кращих представників української нації, а сотні тисяч членів цих організацій вислано на каторги в Сибір. Академію відкрив голова КУ СВУ, проф. М. Садиленко, який у зворушливій доповіді з'ясував мету улаштування Академії, після чого присутні вшанували поляглих борців за волю України, членів СВУ і СУМ-у, однохвилинною мовчанкою.

Доповідь про діяльність членів СВУ і СУМ-у виголосив проф. С. Килимник. Доповідач в доповіді підкреслив величезні заслуги СВУ і СУМ-у для відродження української культури, національного виховання кадрів та борців за Українську Незалежну Державу.

На основі зібраних матеріялів С. Килимник висвітлив сферу впливів керівництва СВУ в майже всіх галузях українського життя. Ці впливи починалися в ВУАН та кінчалися на селах, якими провадив провід СВУ, надаючи національного змісту всім галузям творчости і підготовки повалення московської окупації в Україні. Іншими словами, СВУ була державою в державі.

Нажаль, і тоді то виявили свою зрадницьку діяльність московські вислужники. Як підкреслив доповідач, такими були затонські, скрипники, хвильові, любченки, укапісти, боротьбісти та їм подібні. Це ці запроданці помагали москалеві останню сорочку знімати з неодоленої України.

В концертовій частині брали участь: Ансамбль Кобзарів ім. Остапа Вересая під мистецьким керівництвом проф. П. Казанівського, Соня Сахно-сопрано, Василь Тисяк, -тенор, артист Юрій Бельський, Богдан Голинський - баритон, проф. Г. Голинська та Зенон Лавришин — фортепіяновий супровід.

Кожен виступ виконавців концертової частини присутні сприймали з захопленням. Окремо треба підкреслити, що Ансамбль Кобзарів своєю добірною програмою та виконанням своїх точок надав Академії урочистости. Академія пройшла на високому мистецькому рівні. Співом національного гимну закінчено Академію.

Інж. П. Росико

Конференція СУСТА в Сітон Гол Університеті в Савт Орeнiж, Н. Дж.

18-го червня відбулася в Сітон Гол університеті, Савт Оренджд, Шоста Організаційна Конференція СУСТА- під загальною назвою „СУСТА і Ваша Студентська Громада". На Конференції виголосили доповіді проф. Микола Чировський, викладач в Сітон Гол університеті, Константин Савчук, президент СУСТА і Микола Голінатий, керівник організаційних справ СУСТА. Підсумки Конференції зробив Володимир Прибила, керівник зовнішніх зв'язків Союзу.

На Конференцію, якою провадив Богдан Федасюк, голова Комісії Орг. Справ СУСТА, прибуло понад 60 студентів, які репрезентували такі студентські клітини СУСТА: Шикаго, Сиракюзи, Ню Йорк, Нюарк, Филаделфію, Балтімор та Вашингтон. Крім доповідей і дискусій над ними, також відбулася ширша дискусія учасників Конференції, присвячена організації студентського руху в ЗДА. Ця дискусія проходила на відповідному рівні і її загальна характеристика була діловість і конкретність підходу до різних студентських справ.

Увечорі того самого дня заходами УСГ-Нюарк, господаря Конференції, відбувся Студентський Вечір. В неділю, 19-го червня учасники Конференції взяли участь в пластовому пікніку.

К. С.

ВІЙСЬКОВИЙ БУНТ В КОНҐО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

хання конґолійського міністра зовнішніх справ, бельгійський уряд таки рішився на військову інтервенцію в неділю, 10-го липня. Прем'єр Бельгії Г. Ейскенс прочитав перед парляментом декларацію, в якій заявив: „Уряд (Бельгії) хоче уточнити принципи, які визначали в останніх днях і визначатимуть надалі його політику супроти Конґа. Незалежність Конґа є фактом, і ми її будемо респектувати. В драматичних сучасних умовинах допомога і співпраця Бельгії і Конґа мусять бути забезпечені більше як будь-коли. В інтересі обох країн закріпити демократичні установи молодої держави і уможливити її переборення важкої економічної кризи, яка її загрожує. Договір про дружбу був підписаний обидвома країнами. В наших очах він мусить бути підставою для дальшої співмося, не може існувати без підтримки всіх дружніх країн. і міжнародних установ. Прохання про підтримку вже зроблено".

Треба додати, що в останніх днях бельгійський уряд був гостро критикований як збоку публічної опінії, так і збоку бельгійської преси. Велика маніфестація відбулась праці. І врешті, велетенський твір перед яким ми знаходив Брюсселі в передостанню неділю, учасники якої вимага негайної інтервенції в Конґо.

Проголошення незалежности провінції Катанґа від республіки Конґо викликає побоювання, що новостворена держава може цілковито розпорошитись.

А уряд Люмумби, замість шукати в Бельгії допомоги, зірвав з нею взаємини та погрожує завізванням совєтських військ.

Арґентинські пероністи шукають допомоги в Кастра

Гавана, Куба. — Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" Тед Шульц пише про те, що представники арґентинських пероністів плянують із допомогою уряду прем'єра Фіделя Кастра скинути режим арґентинського президента Артура Фрондізі. Представники лівого крила пероністів вже від довшого часу конферують із представниками уряду Фіделя Кастра, до яких належать військовий міністер Раул Кастро і в Арґентині народжений през. Крайового арґентинського банку майор Ернесто Ґевара. Кубинські комуністи грають визначну ролю в цих плянах, бо сподіваються поширити комуністичні впливи в Арґентині. Але деякі прихильники Кастра є проти того, щоб зв'язуватися з прихильниками колишнього арґентинського диктатора Хуана Д. Перона. Сам Перон, який живе тепер в Еспанії біля Мадриду, не є вдоволений із цих переговорів, але його прихильники з Арґентини вмовляють в нього, що це є добра нагода для здобуття влади в Арґентині.

● **Президент З'єдиненої Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер** обіцяв генеральному секретареві Об'єднаних Націй Гамершилдові, що він готов дати всяку поміч для заведення ладу в Конґо, щоб зберегти самостійність тієї країни „всупереч імперіялістичним маневрам". Гамершилд не просив в Нассера вояків, а тільки літаків і харчів.

Ділимося сумною вісткою, що дня 14. липня 1960, з волі Всевишнього відійшла у вічність по коротких терпіннях, прийнявши Найсвятіші Тайни

Емілія Марія з Любинецьких ОГОНОВСЬКА

вдова по судді окружного суду в Станиславові.

Похоронні обряди відбулися 16. липня 1960 р., з Укр. Кат. Церкви Непорочного Зачаття в Дітройті.

ФАЛИНА, сестра і РОДИНА

Д. Багрій очолив СУАСТ-П

28 травня відбулися в Шикаґо, в приміщені СУМА надзвичайні збори, Союзу Українсько - Американських Спортових Товариств — Північ, які були скликані з причини резиґнації і виїзду з Шикаґо до Филаделфії голови Управи СУАСТ-П, п. Миколи Касіяна. Зборами провадила комісія на чолі з п. інж. В. Левицьким, секретарював п. Дахнівський. Збори вислухали обширних звітів та схвалили окреме признання для п. Д. Багрія, за взірцеве провадження книг. Після обширної та ділової дискусії уділено абсолюторію уступаючій управі, та вибрано нову в складі: голова — Дмитро Багрій, місто голова — Іван Ляш, орґанізаційний — Юрій Кузик, секретар — Мирон Дахнівський, пресовий референт — Микола Чуйко, верифікаційна комісія, голова — д-р Мулла, контрольна комісія голова— Роман Припхан.

Микола Чуйко
Пресовий референт СУАСТ-П

Міжнародна Футбольна Ліґа

Норшопінґ (Швеція) — Рапід (Австрія) 3:1 (1:1)

Ню Йорк. — Демократична конвенція, передавана на телевізії та радію, була надто сильним конкурентом цих міжнародних змагань, що відбулися при участі лише п'яти тисяч глядачів. Австрійці виступили без контуженого Ганаппі та були змушені стягнути на його місце на помочі доброго змагуна і стрільця з нападу Скочіка. Це було, мабуть, найважніщою причиною непевности Рапіду в дефензивних лініях, які навіть попадали часом в паніку, та браку викінчення акцій нападу на ворота шведів. В лінії нападу австрійців вибивався молодий змагун Фльоґель, який одинокий притомно стріляв по воротах. Шведи, дещо повільні в першій півгрі, зуміли посилити свої наступи на ворота Рапіду та, мимо контузій, здобули заслужену перемогу. В другій півгрі австрійці вдалися до гострішої гри, в якій вони не є майстрами і через це втратили прихильність глядачів.

Ворота для шведів стріляли: Янсон, Мартінсон і Більд, для Рапіду одинокі ворота здобув Фльоґель.

По змаганнях рішився я на зраду „прибабки Австрії" і пішов відвідати наших союзників від часів Мазепи по нинішній час — шведів. Крім присмної розмови зі змагунами та президентом Норшопінґу, а не Норкепінґу, як ми його мильно досі називали, Андерсоном на тему приязні наших народів, довідався я від Андерсона, що клюб його має коло триста дітей у хлоп'ячих командах футболу, як теж 6 команд юнаків і декілька команд резерви. Змагуни Норшопінґу — це пів професіонали, які дістають лише невелику винагороду за гру та мусять працювати в іншому фаху на прожиток. Норшопінґ займає тепер третє місце в грах найвищої кляси футболу Швеції, де сезон триває від весни до пізньої осени. Від першого місця ділять його тільки дві точки, так що він має добрі вигляди на здобуття першенства країни.

Календарець гор М. Ф. Ліґи

Заповіджена на четвер зустріч між Червоною Зорею та Спортінґ Клюбом відбудеться в середу, о год. 9:30, після змагань Банґу (Бразилія) — Норшопінґ (Швеція), які почнуться о год. 7:30.

Субота, 23- го липня, год. 8:30, Рапід (Австрія) — Сампдорія (Італія).

Середа, 27-го липня, год 7:30, Норшопінґ (Швеція) — Ч. Зоря (Югославія); год. 9:30, Сампдорія (Італія) — Сп. Клюб (Портуґалія).

(в. с.)

Короткі Вістки

● **Совєтський письменник Анатоль Кузнєцов** запротестував проти нібито неправильного перекладу його повісти „Зоря серед мряки" на французьку мову та зажадав, щоб французькі власті заборонили продаж тієї книжки. Йому не сподобалось, що французький перекладач правильно назвав совєтських „піонерів" на Сибірі не „еміґрантами", а „депортованими" та що на обгортці до тієї книжки у французькому перекладі нарисовано комуністичну зірку за кільчастим дротом.

● **У Франції**, де від 26 червня ц.р. відбуваються традиційні щорічні перегони роверистів у т.зв. Тур де Франс, керівник цих перегонів зупинив 81 змагунів-роверистів, коли несподівано на трибуні в одному містечку на шляху перегонів появився президент Шарль де Голь. Всі змагуни передефілядували перед президентом, скинувши шапки. Це був перший такий випадок в історії Тур де Франс.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

СТЕПАН ЛЕНКАВСЬКИЙ ПРО ОЧОЛЮВАНІ НИМ ЗЧ ОУН, КОНСОЛІДАЦІЮ ТА АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

приязні до нас чинники інтенсивно намагалися найбільш неймовірними версіями і клеветами поширяти дезорієнтацію, підозру та плутати хід слідства. Кожний ворожий удар ззовні зближає нас і цупкіше єднає. Це переживали ми в часах польської пацифікації чи ґітлерівських насильств. Атентат скріпив внутрішню єдність членства ОУН у критичних для нас місяцях. Подекуди він змінив ставлення до нас українських груп на прихильніше, ніж воно було останніми роками.

Запит: Згідно з офіціяльним повідомленням, Ви стали на чолі ЗЧ ОУН у цьому важкому періоді. Що можете сказати про свої обов'язки і завдання?

Відповідь: Головним обов'язком, що його на мене поклала Організація і що повністю відповідає моїм особистим переконанням, є незмінно продовжувати ту саму політичну лінію в усіх ділянках діяльности ОУН, яка була визначена сл. п. Степаном Бандерою.

Запит: Що думаєте і як ставитеся до давньої, але завжди актуальної проблеми консолідації чи координації українських політичних сил у вільному світі для допомоги визвольним змаганням українського народу? Зокрема, що думаєте про такі можливості в поділеному на три середовища націоналістичному русі?

Відповідь: Ідея об'єднання всіх українських політичних сил для допомоги політичному визволенню українського народу була і є найщирішим прагненням широких українських мас. Дотеперішні консолідаційні спроби мали інтенцію іншу, ніж підняття широким фронтом різнородної праці над зміцненням і підтриманням визвольної боротьби на українських землях і розгорненням паралельних до неї закордонних акцій. Їм ішло про самий факт творення і зберігання за кордоном міжпартійного політичного центру, про зорове враження політичної єдности, а не про перейняття партіями взаємних зобов'язань служіння справі державного визволення України без уваги на змінливу політичну коньюнктуру, непопулярність, погрози чи матеріяльні примани. Через внутрішні розгри, бльокування і компроміси між паритетними партнерами різної сили і слабости політика цього центру мусіла бути нечіткою та змінливою. Вона не відзеркалювала реально існуючих політичних прямувань, вона їх затирала. Коли ми покінчили з цією невдалою спробою консолідації, про нас створено невірну опінію, що ми — противники всяких політичних об'єднань. Так не є. Державне визволення — це справа всього народу, всіх партій, що стоять на національному ґрунті. Лихо в тому, що партійні діячі здебільша не почувають себе зобов'язаними постановами своїх власних партійних програм. За патріотичними словами не йде послідовність практичної політики. Перед недавніми роками сл. п. Ст. Бандера висунув проєкт чесного й довготривалого об'єднання українських політичних сил шляхом вибору до об'єднаного керівництва таких представників, яких громадянство наділить найбільшим довір'ям. Цю концепцію об'єднання політичних сил ми заступатимемо на майбутнє. Доки, одначе, серед наших політичних партнерів не будуть переборені упередження до цього нашого проєкту, доти остається те, що в останніх роках себе виправдало — спорадичні міжпартійні наради і договорення про спільні політичні акції з приводу важливих з всеукраїнського погляду подій.

Політичну співпрацю ОУН з кількома лише українськими політичними організаціями уважаю за корисну і можливу в дальшій перспективі, хоч і не легку до здійснення. Недоцільним було б пов'язувати нашу Організацію з таким партнером, який через свою залежність від чужих чинників не має повної спроможности вести незалежну українську політику.

Запит: Що думаєте про плянований Світовий Конґрес Вільних Українців?

Відповідь: З усіх варіянтів задуму Світового Конґресу Українців уважаю найбільш реальний — побудову його на представництві від великих, обєднуючого типу, суспільно-громадських організацій.

Запит: Яка Ваша опінія про американських українців та їх політичну репрезентацію — Український Конґресовий Комітет Америки?

Відповідь: Ця тема вимагає циклу статтей і основнішого пізнання, як може дати коротка поїздка. Загально кажучи, всі три ґенерації українських поселенців у ЗДА своєю працьовитістю, господарністю, шануванням законности виявили себе на тлі різнородних етнічних груп, як елемент солідний і конструктивний у новій країні. Глибоке прив'язання до національно-культурних і консервативно-релігійних традицій та подивугідна жертвенність на їх плекання — є відборонними силами проти процесів асиміляції і розкладу. Ці сили, одначе, у великій мірі розпорошуються на творення дрібних, непотрібно конкуруючих, замкнених у собі і часто пересварених між собою товариств, братств, груп, установ, громадок, в яких безефектовно тоне великий вклад громадської праці місцевих діячів і великий вклад людської матеріяльної жертвенности. Вони здебільша не пробують витягати загрузлі колеса свого воза з місцевих пісків і не завжди спостерігають ширину національно-патріотичної ролі, якої від них сподіваються їхні земляки з України.

УККА, за моєю оцінкою, здобув авторитет і довір'я в американських українців, має корисні шанси в американських офіційних колах і знайшов успішну методу доступу до особливої структури тутешнього українського суспільно - громадського життя. Це відкриває перед ним можливості впливати на приспішення процесу інтеґрації роздрібнених американсько-українських громадок, коли не шляхом структуральних змін, то принаймні, через унапрямлення однородного змісту в усіх українських школах, злагіднювання віровизнавчих пристрастей, активнішої інформації оточення про українські політичні проблеми, чуйніших реакцій на події в Україні.

Вибух вулкану Етна на Сицилії грозить знищенням довкільних сел і міст

Катанія. — Найбільший в Европі вулкан, висока на 10,758 стіп гора Етна на Сицилії, почав викидати в минулий понеділок 18-го ц. м. великі маси каміння, попелу і ляви. Із страшним грюкотом, полученим із трьома землетрусами, що їх відчуто на 350 миль від Етни, створився новий кратер, над яким знялась велетенська хмара диму. Італійська морська радіостація в Мессині перехопила алярмуючі заклики від численних кораблів на Середземному морі у промірі 75 миль від Сицилії. Гарячий попіл викликав пожежі в селах на узбіччях Етни та спалив тамошні виноградники. Серед мешканців сел і міст довкола Етни настала паніка. Не виключають, що дальша активність Етни може примусити евакуацію численних сел і містечок, загрожених масами палючої ляви.

На Цейльоні відбудуться другі в цьому році парляментарні вибори

Кольомбо. — У середу 20 ц. м. відбудуться на Цейльоні нові парляментарні вибори, дармащо останні вибори відбулись в березні ц. р. Однак вони не створили в парляменті ніякої працездатної більшости. Найбільшу скількість мандатів здобула права З'єдинена національна партія, що її представник Дуллі Сенанаяке став прем'єром. Найповажнішим суперником є Партія Свободи, головою якої є вдова по вбитому у 1959 р. прем'єрі Бандаранайке. Ліві партії, які програли вибори в березні, створили бльок і рішили підтримувати названу Партію Свободи, щоб бодай посередньо осягнути доступ но нового уряду. Однак Сананаяке, побувши ледве один місяць на становищі прем'єра, розв'язав парлямент і розписав нові вибори, сподіваючись виграти їх ще виразніше, ніж це сталось у березні.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во Чорноморська Січ, Відд. 14 УНСоюзу повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу 23-го липня 1960 р. о год. 7:00 веч., в Січовім Домі при 508 — 18 Ave. Проситься про численну участь в зборах. — М. П. Отрок, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. — Братство св. о. Николая, Відд. 5 УНСоюзу повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу 23-го липня 1960 р., в церковній галі о год. 7-ій веч. Просимо членів прибути на означений час. — Управа Б-ва.

Посмертні Згадки

РОЗАЛІЯ ЯЦИШИН, довголітня членкиця 112 Відд. УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла по довгій і тяжкій недузі 13-го червня 1960 р. — Покійна походила зі села Сушиці Великі, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишила у великім смутку 3 доньки Марію, Олену і Анну і сина Василя, 3 зятів і 4 внуки. Похорон відбувся величаво з католицької церкви св. Петра і Павла, при участи родини, Сестрицтва Відд. 112 УНСоюзу і приятелів на католицький цвинтар св. ап. Петра і Павла в Парма, Огайо. В. Її П! — Р. Різун,

МАЛАНІЯ ІВАНЦІВ, довголітня членкиня 121 Відд. УНСоюзу в Ром, Н. Й. померла, по довгій тяжкій недузі дня 10-го липня 1960 року. Покійна народилася 1888 року в селі Нігівці, пов. Калуш, Західня Україна. До ЗДА прибула 1908 року а до Союзу вступила 1923 року. Покійна полишила в смутку мужа Дмитра, двох синів Богдана і Євгена, три дочки — Ольгу, Юлію і Ірину і одну внуку, двох братів — Антона Тимків в Ром, Н. Й. і Василя Тимків в Пітсбурґу, Па. Похорон відбувся 12-го липня 1960 р. з похоронного заведення до гр.-кат. церкви св. Михайла при участи родини, Сестрицтва, членів Бр. св. Михайла і знайомих на цвинтар в Ром, Н. Й. В. Її П.
Олекса Ґадз.

ВАРВАРА КРАВЕЦЬ, членкиня 277 Відд. УНСоюзу у Гартфорді, Конн., померла 13-го травня 1960 року у шпиталі в Гартфорд. Покійна народилася у селі Медведівці, пов. Бучач, Зах. Україна. До Америки прибула в 1950 р. До УНС вступила у 1951 р. Полишила у глибокому смутку сина Семена, невістку Іванну, та двох внуків. Прощали Покійну родина та приятелі. По поминальнім богослуженні в укр. кат. Церкві св. Михаїла, похоронено Покійну на цвинтарі св. Михаїла в Глясенбері. В. Їй П.! — Вол. Гафткович, секр.

● РІЗНЕ ●

Пошукую сестру Анну ГЕРИЧ, замужне прізвище Сагатюк, походить з Галичини, село Тисовиця, пов. Самбір. Зголоситись на адресу:
Miguel Guerech,
c. p. 74 Apucarana,
Parana, Brazil

Андрій Петрович РЕГУШ, 2027 E. Pratt St., Baltimore, 31, Md. пошукує свого сина Петра Никифоровича ОСТАПЕНКА. Родився в селі Остаповка, Полтавської області, Оржицький район.

Шукаємо Степана КІСИЛИЧИКА із села Підгайчики коло Коломиї. Хто знавби про нього, просимо подати на адресу ЗУАДКомітету:
United Ukrainian American Relief Committee,
866 N. Seventh Street,
Philadelphia 23, Pa.

Хабурська Ірина пошукує своїх двох синів, Володимира і Івана ХАБУРСЬКОГО з Гайдайки, пов. Теребовля, яких німці вивезли на працю. — Хто знав би про них, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:
Mr. Stephen Kuryliv,
26381 W. Hills Dr.
Inkster, Mich, U.S.A.
Заграничні часописи проситься про передрук.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4489. Прощання.

...AFTER WEEKS OF TRAVEL, TARZAN FINALLY BROUGHT BETTY COLE TO A SEAPORT AT CABINA.

Після кількатижневої мандрівки вкінці Тарзан привів Бетті Кол до морського порту Кабіни.

SHE BOOKED PASSAGE HOME, THEN THANKED THE APE-MAN PROFUSELY FOR ALL HE HAD DONE.

Вона замовила квиток додому, а тоді щиренько подякувала мавполюдові за все, що він зробив.

CUSTOMS

AND NOW HER VOICE TREMBLED SLIGHTLY. "YOU — YOU WOULDN'T WANT TO COME WITH ME ?"

І тоді її голос легко задрижав. — Чи ви... Чи ви не хотіли б їхати зі мною?